

1.3.2022

Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin

- **Denna rekommendation ersätter rekommendationen av den 22 december 2021.**

Lagstiftning och behörighet

Enligt 5 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska kommunen ordna småbarnspedagogik i den omfattning och i den form som behovet i kommunen förutsätter. I enlighet med 10 § i lagen om småbarnspedagogik ska den småbarnspedagogiska miljön vara hälsosam och trygg med beaktande av barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Lokalerna och redskapen för verksamheten ska vara sunda och säkra.

Enligt 4 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är kommunen skyldig att för barn i läropliktsåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning samt förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Enligt 29 § i lagen om grundläggande utbildning har den som deltar i utbildning rätt till en trygg studiemiljö.

I enlighet med 6 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) ska de statliga myndigheter och sakkunniginrättningar som avses i lagen samt kommunerna och samkommunerna systematiskt bekämpa smittsamma sjukdomar och förbereda sig på störningar inom hälso- och sjukvården. De ska inom sitt verksamhetsområde vidta omedelbara åtgärder efter att ha fått vetskap om förekomsten av eller risken för en smittsam sjukdom som kräver bekämpningsåtgärder.

Regionförvaltningsverket ska samordna och övervaka bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område i enlighet med 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Samkommunen för sjukvårdsdistriktet ska styra och stödja bekämpningen av smittsamma sjukdomar i kommunerna och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården, utveckla diagnostiseringen och behandlingen av smittsamma sjukdomar på regional nivå samt utreda epidemier i samarbete med kommunerna. Regionförvaltningsverket och samkommunerna för sjukvårdsdistrikten i dess område

ska samarbeta för att bekämpa smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket fattar de administrativa besluten enligt lagen om smittsamma sjukdomar med hjälp av den expertis som finns i samkommunen, i specialupptagningsområdet och vid Institutet för hälsa och välfärd.

Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om smittsamma sjukdomar. Bekämpande av smittsamma sjukdomar omfattar förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.

Enligt 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, när en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom har konstaterats eller med fog kan förväntas förekomma. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om det behövs inom flera kommuners område.

Skyldigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar att förhindra spridningen av coronavirusepidemin

De temporära bestämmelserna om åtgärder för att förebygga Covid-19-epidemin (Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar 1221/2021) gäller fram till den 30 juni 2022.

58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förpliktar också utbildningsanordnare och anordnare av småbarnspedagogik. I 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om skyldigheter som ska iaktas i verksamheten i syfte att förhindra spridning av coronaviruset. Skyldigheterna gäller direkt med stöd av lagen och förutsätter inget separat myndighetsbeslut.

Skyldigheterna enligt paragrafen är att

- de som är verksamma i daghem och skolor har möjlighet att rengöra händerna,
- de som är verksamma i daghem och skolor ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta,

- rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga samt
- vistelsen i fråga om de som är verksamma i daghem och skolor ska ordnas så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och eventuella kundplatser placeras tillräckligt långt från varandra.

Instruktioner till dem som är verksamma i daghem och skolor kan ges på det sätt som bäst lämpar sig för verksamheten, till exempel genom utrop, skriftliga anvisningar, tavlor, markeringar som styr beteendet i utrymmena eller andra motsvarande effektiva metoder.

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden att de i 58 c § avsedda skyldigheterna och begränsningarna samt besluten om dem iakttas. Regionförvaltningsverket och kommunen får inspektera aktörens verksamhet och de utrymmen som används i verksamheten och meddela förelägganden om avhjälpan av brister och missförhållanden.

Den som ansvarar för förvaltningen av småbarnspedagogikens och utbildningsanordnarens lokaler ansvarar för instruktionerna och möjligheten att tvätta händer också i fråga om kvälls- och veckoslutsanvändningen av lokalerna, om det är fråga om verksamhet som anordnaren ordnar. Instruktioner ska ges om upprätthållande av tillräckliga avstånd, rengöring av händerna och annan praxis som förhindrar spridning av smitta. Om det är fråga om verksamhet enligt ett hyresavtal med en utomstående verksamhetsanordnare, kan anordnaren och hyresgästen avtala om fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar. Den egentliga verksamhetsutövaren ansvarar för att skyldigheterna fullgörs på ändamålsenligt sätt.

Syftet med rekommendationen

Syftet med denna rekommendation är att stöda skolor och verksamhetsställen inom småbarnspedagogiken att ordna skolgången eller småbarnspedagogiken under coronavirusepidemin så att den är trygg för barnen och personalen. Genom att följa rekommendationen kan man hantera smittorisken, dvs. minska smittan och begränsa antalet personer som exponerats i eventuella exponeringssituationer så att det är så litet som möjligt. När verksamheten planeras är det viktigt att sammanjämka barnets bästa och rättigheter med principerna för bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Rekommendationer för trygg skolgång och småbarnspedagogik

1. Det rekommenderas att den som har symtom inte kommer till skolan eller småbarnspedagogiken

Coronaviruset orsakar en luftvägsinfektion med symtom såsom bland annat hosta, halsont, feber, andnöd, muskelvärk, magsymtom och huvudvärk. Man ska inte komma till skolan eller småbarnspedagogiken om man har symtom som tyder på smitta.

Om barnet insjuknar i småbarnspedagogiken eller under skoldagen, flyttas barnet till ett separat rum för att vänta på en vårdnadshavare under tillsyn av en vuxen.

Om vårdnadshavaren konstaterar att barnet har symtom på infektion, ska barnet inte gå till skolan eller delta i småbarnspedagogiken. I sådana situationer handlar man enligt Institutet för hälsa och välfärds anvisningar; uppdaterade anvisningar finns på [Institutet för hälsa och välfärds webbplats Barn och coronaviruset](#).

[Institutet för hälsa och välfärd: Symtom och behandling – coronaviruset](#)

2. Personer i riskgrupper

Det är sällsynt att barn drabbas av allvarlig coronavirussjukdom och risken för en sådan är inte större hos personer som är friska och inte heller hos majoriteten av de barn och unga som har en långvarig sjukdom. Riskgrupperna för allvarlig coronavirussjukdom har fastställts av Institutet för hälsa och välfärd. Det är viktigt att vårdnadshavarna ser till vaccinationsskyddet för barn i riskgruppen som fyllt 5 år i enlighet med de nationella anvisningarna. Vid beslut om enskilda arrangemang inom småbarnspedagogiken och skolan kan man utnyttja en läkares bedömning.

I fråga om anställda vid skolor eller inom småbarnspedagogiken grundar sig åtgärderna på arbetsgivarens riskbedömning. Företagshälsovården stöder arbetsgivaren vid riskbedömningen.

[Institutet för hälsa och välfärd: Riskgrupperna 5–11 år](#)

[Institutet för hälsa och välfärd: Riskgrupper för allvarlig coronavirussjukdom \(över 12 år\)](#)

[Institutet för hälsa och välfärd: Vacciner och coronaviruset](#)

3. Hur coronaviruset smittar

Coronaviruset smittar i huvudsak via droppsmitta när en person som insjuknat exempelvis pratar, hostar eller nyser. Coronaviruset kan också smitta luftburet i form av små aerosoler i inomhuslokaler med dålig ventilation. Coronavirus överlever inte längre tider i smittsam form på ytor när temperaturen varierar. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Smittspridning via föremål har inte kunnat fastställas.

[Institutet för hälsa och välfärd: Smitta och skydd – coronaviruset](#)

4. Onödig fysisk kontakt bör undvikas

Vid daghem och skolor iakttas bestämmelserna om upprätthållande av avstånd i lagen om smittsamma sjukdomar (58 c §). Anordnaren av småbarnspedagogik och utbildning och enheten med ansvaret för smittsamma sjukdomar i kommunen ger vid behov närmare anvisningar om praktiska åtgärder. Kommunen fastställer förfaranden som lämpar sig för den egna situationen och ger familjerna anvisningar om hur de ska agera i enlighet med dem. Den gleshet som avses i 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar kan förverkligas exempelvis genom följande åtgärder som beslutas regionalt och lokalt:

- Uppmärksamhet fästs vid avstånden och hygien och vid behov strävar man efter att ordna undervisningen i skolorna i skift i den mån det är möjligt samt efter att hålla grupperna i småbarnspedagogiken och undervisningsgrupperna i sär vid behov. Det rekommenderas att också personalen inom småbarnspedagogiken i den mån det är möjligt arbetar med samma barngrupp.
- Genom att ordna verksamheten i skift och genom att utnyttja utrymmen utomhus strävar man efter att så få personer som möjligt ska vistas i samma utrymme.
- Matsalen kan användas i skift. När maten tillreds och serveras samt under måltider ska hygien skötas på det sätt som 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter.
- När stora gemensamma evenemang ordnas beaktar man avstånden och hygien. Enligt regionförvaltningsverket är fester och avslutningar som ordnas av daghem och skolor offentliga tillställningar om andra än personal och barn eller elever, såsom vårdnadshavare, deltar i tillställningen. Vid offentliga tillställningar ska lokala och regionala föreskrifter följas. De allmänna restriktionerna i fråga om sammankomster gäller i regel inte daghemmens och skolornas undervisning och övriga lagstadgade verksamhet.
- Institutet för hälsa och välfärds nationella rekommendation om munskydd gäller inte småbarnspedagogiken och undervisningssektorn, så regionala och lokala myndigheter kan med beaktande av epidemiläget utfärda egna rekommendationer som kompletterar den nationella rekommendationen. De

exakta rekommendationerna om användning av munskydd kan därför variera från region till region.

- Andra personer än barnen och personalen vid skolan eller inom småbarnspedagogiken kan vistas på skolans eller den småbarnspedagogiska verksamhetens område med beaktande av hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. På motsvarande sätt ordnas också barnets och familjens möjlighet att bekanta sig med skolans eller småbarnspedagogikens verksamhet.
- Sammankomster för personalen kan ordnas och personalen kan förflytta sig från ett verksamhetsställe till ett annat med beaktande av epidemiläget och hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Vid sammankomster kan man fortfarande utnyttja distansförbindelser.
- Trots att hygien effektiviseras och avstånd upprätthålls är det viktigt att se till att barnet får den närhet, trygghet och växelverkan som det behöver.
- Bestämmelserna om gruppstorlekar och personaldimensionering gäller i enlighet med lagstiftningen om småbarnspedagogik och grundläggande utbildning.

[Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetstagare](#)

5. God hand- och hosthygien minskar smittorisken

Korrekt handhygien och hosthygien minskar smittspridningen.

- Det rekommenderas att händerna tvättas när man kommer till skolan eller småbarnspedagogiken, före måltider, alltid när man kommer in utifrån samt efter att man har nyst eller hostat och när händerna är synligt smutsiga. Händerna torkas omsorgsfullt på en torr och ren handduk. Det kan vara en engångsservett i papper eller en handduksrulle där den använda och den rena delen inte vidrör varandra.
- Om det inte är möjligt att tvätta händerna kan man använda handsköljmedel. Det rekommenderas att handsköljmedel ska finnas lätt till hands. Barn använder alltid handsköljmedel under tillsyn av en vuxen.
- När man nyser eller hostar ska man ha en näsduk för engångsbruk för munnen och kasta bort näsduken genast efter användningen. Om man inte har en näsduk ska man täcka munnen med armvecket. Efter det ska man tvätta sina händer.

[Institutet för hälsa och välfärd: Allmänna hygienregler](#)

6. Städning och ventilation

Enligt 58 § c i lagen om smittsamma sjukdomar effektiviseras rengöringen av utrymmen och ytor utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring

när det gäller verksamheten i fråga. Vid städningen ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. I sanitetsutrymmen kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. I fråga om städning rekommenderas att man följer Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

Vid användningen av småbarnspedagogikens och skolornas lokaler rekommenderas att THL:s separata anvisning om ventilation beaktas.

Den 3 februari 2022 har Justitiekanslern i sitt avgörande om iakttagandet och uppföljningen av anvisningarna om hälsosäkerhet med tanke på barnets rättigheter (OKV 2733/70/2021) ansett att utbildningsanordnarna för att undvika smittriskerna bör samarbeta brett med experter inom olika områden i synnerhet när det gäller ventilation och inomhusluftens kvalitet, men också när det gäller arrangemang som hänför sig till lokalernas rymlighet och transporter. I arrangemang som gäller ventilation och inomhusluftens kvalitet bör man i praktiken samarbeta med tekniska experter och i fråga om skoltransporter bör man samarbeta med transportanordnarna. I fråga om arrangemang som gäller rymlighet ska man därtill samarbeta med alla aktörer som använder lokalerna.

- Det rekommenderas att kontaktytor såsom dörrhandtag, armstöd, pulpeter, bord, lampknappar och kranar torkas av minst en gång om dagen, gärna två gånger dagligen.
- Det rekommenderas att arbetsredskap som används gemensamt, såsom tangentbord, pekplattor eller pysseltillbehör (saxar o.d.), rengörs mellan användarna samt att leksaker rengörs regelbundet.

[Institutet för hälsa och välfärd: En separat anvisning om ventilation har utfärdats](#)

[Arbetshälsoinstitutet: Städanvisningar](#)

[Justitiekanslern: Anvisningar om hälsosäkerhet i skolorna under coronavirus-epidemin \(på finska\)](#)

7. Om coronavirusexponering konstateras i skolan eller inom småbarnspedagogiken

Enligt den nationella strategin fokuserar spårningen på situationer med risk för omfattande spridning, och om smittspårningen är överbelastad ska man i första hand spåra exponeringssituationer med hög smittrisk. Exponeringar inom småbarnspedagogiken eller skolan är i typiska fall inte situationer med hög risk.

Vid testning och spårning följs i första hand lokala eller regionala anvisningar.

[Institutet för hälsa och välfärd: Anvisning för situationer av coronaexponering inom småbarnspedagogiken, i skolan och vid läroanstalterna](#)